

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. ENEA POPA
Redacția: Str. Petru Maior No. 7.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 100 Lei
Pe jumătate an 50 Lei
Pe trei luni 25 Lei

Falsa cultură

Scriind în numărul trecut al foii noastre despre cultura națională, una din armele de luptă ale unui popor în lupta grea pentru existență, făgăduisem, că în acest număr vom scrie ceva despre falsa cultură, care nu ne trebuie și de care avem să ne ferim.

Falsa cultură — scrie undeva dl V. Voiculescu — hălăduște în țara noastră încă din zorii renașterii naționale, când pe plăsurile dunărene se îngânau ziua cu noaptea. Vasăzică din vremuri destul de vechi falsa cultură, o simplă spoială exterioară, și-a pus piciorul în țara noastră, mai ales la orașe. Primejdia cea mare este, acum, că falsa cultură și-a deschis drumul și spre satele noastre. Oamenii noștri dela sate, buni și simpli, dar setoși de a se ridica cumva la înălțimea vremii, iau dela orașeni, prin contactul cu ei, ceea ce simt mai la îndemână, se iau după aceia cu cari ajung mai des în contact, iar ceea ce e mai ușor. Și în viața orașenilor e mai ușor ceea ce nu-i și mai bun. Lucrurile din afară (externe) îl ademenesc mai ușor pe omul simplu. Aceste le ia mai de grabă și mai ușor dela aceia cu cari ajunge în contact.

Observ de multă vreme, că mulți băieți veniți dela sate la oraș, ca să învețe carte sau meserii, își uită limba părinților, își lapădă haina, crezând că prin îmbrăcarea pantalonilor în locul cioarecilor și a pălăriei în locul cușmei ajung și ei oameni culți — domni. Parcă haina l-ar face pe om cult! Mulți dintre ei învață la oraș jocurile moderne importate după războiu dela Chinezii și Negri. Citesc gazete cari le dau hrană sufletească plină de otravă, prin vorbele porcoase așternute pe hârtie și prin chipurile cele mai scandaloase cari se pot vedea în asemenea gazete. Hrana aceasta putredă a mitocanilor dela orașe a început să cadă și în mâna țaranilor buni și simpli dela sate. Acestea sunt lucrurile cari se leagă ușor de

oamenii veniți la orașe din mijlocul vieții patriarhale a satelor, de unde începe să dispară vechea bună cuviință, cinstea în muncă, înțelepciunea, sufletul bun și iertător, ospetia, îngăduința, răbdarea, datinile bune, portul și alte podoabe ale vieții sătești.

E bine să semnalăm acest rău de cu bună vreme, pentruca să putem lua măsurile de stăvilitură a răului până încă nici n'a prins rădăcini. Mai târziu va fi mai greu. Trebuie să împiedecăm ca valul de cultură mincinoasă să se reverse otrăvitor peste ogoarele culturale ale satelor noastre, căci cultura falsă este o otrăvă întocmai ca beuturile falsificate, ca tot ce e prefăcut și falsificat. Omul cu cultură falsă este un prefăcut, un tip nesuferit.

Noi avem lipsă de adevărata cultură, de cultura sufletului, a inimii și a minții. Cultura adevărată constă într'o aspră disciplină sufletească și morală. Omul cu cultură adevărată știe să-și potrivească îmbrăcămintea după gustul frumosului, știe să se aranjeze și să-și întocmească toate lucrurile așa ca să te atragă. În schimb la omul cu cultură falsă observi golul sufletească și zorzoanele depe el și din jurul lui nu te atrag, ci dimpotrivă. Omul cu cultură falsă are numai spoiala din afară. Aceasta o observăm mai ales la îmbogății de războiu.

Pentru a feri poporul nostru de cultura falsă, trebuie să-l instruim și educăm, ca să se știe feri de relele acestea. Altfel cădem în cel mai greu materialism, care omoară sufletul unui popor și-l face incapabil să reziste atacurilor ce s'ar îndrepta împotriva lui, fiindcă un popor căzut în materialism nu se mai conduce în viață de nici un ideal, ci e robul bunurilor materiale.

De această robie ne putem feri prin cultivarea stăruitoare a sufletului, inimii și minții, ca să existe o armonie cât se poate de desăvârșită între suflet, inimă și minte.

Dr. Enea Popa.

Omul cu două fețe

„Țara noastră“ — foaia din Cluj a dlui ministru Oct. Goga — ne spune cum s'a îngrijit — la urmă — guvernul acesta, ca „să conducă Ardealul prin ardeleni“, numind în curând un funcționar înalt ardelean la Ministerul de interne și alți funcționari pe la diferitele secții, ba vor face tot asemenea și la celelalte ministere, începând cu al instrucției (adecă al școlilor), căci „astfel de funcționari cunosc împrejurările din Ardeal, așa cât ardeleanul ajuns pe la ministere, nu mai este silit, ca să fie mai întâi lecții despre stările dela noi, căci nu le cunosc domni neardeleni.

Bravo! vă zicem și noi, dle Goga. E o mare ușurare și dreptate asta pentru bietul nostru Ardeal — cel puțin în parte.

Nu mai cât cum rămânem atunci cu cele ce scriai Dă și prietini tot în „Țara noastră“ mai înainte vreme? Tunați și trăsnați acolo contra partidului național, acuzându-l de „regionalist“ — deci după mintea Dvoastră — împotriva unirii desăvârșite a neamului; măcar, că acest partid și capii lui nu cereau nici ei altceva, decât cu ce vă lăudați acum Dvoastră, că faceți.

Ba bietul partid național, hultit de Dvoastră, era mulțumit chiar și pe la noi în Ardeal cu funcționari din vechiul Regat, numai să nu fie aceia cei mai slabi oameni, trimiși pe capul nostru, spre rușinea noastră în fața străinilor, ci să fie bărbați vrednici, cari ridică vaza poporului nostru înaintea altora;

Cât de rău vă stă cu 2 fețe, una când e vorba de Dvoastră, și cu totul alta, când e vorba de alții. „Vezi așchia în ochii altuia, iar bârna în ai tăi nu!“

Vă mulțumim de o astfel de școală politică! O respingem scârbiți.

Mai multă învățătură

Suntem cuprinși de grija viitorului nostru când vedem desorganizarea învățământului constatată în slăbiciunea nepilduită a examenelor de bacalaureat (maturitate). Aproape toate liceele au dat dovadă de multă nepricepere în creșterea și învățarea odraslelor dornice de slova cărții. Mai ales în Ardeal s'au înființat școli peste școli, pentru pregătirea tineretului la lupta grea a vieții, și cu mâhnire în suflet ne întrebăm, cari sunt motivele acestei decaderi a învățământului.

Dacă facem asemănarea liceelor de acum, cu cele vechi, înființate în Blaj, Brașov și Năsăud, — vom fi ademeniți să credem, că s'a mărit numărul elevilor prin înființarea noilor așezăminte de școală și prin mulțime

au intrat mulți elevi slabi. Credința aceasta este o greșală rușinoasă — pentruca poporul nostru are o capacitate mare de progres, fiind un neam tânăr și plin de vigoare.

Atunci? Deslegarea ni se înfățișează limpede, cercetând rezultatele examenelor de bacalaureat (maturitate) și au declarat-o înseși comisiile examinatoare, că vina o poartă profesorii institutelor, cari în marea lor parte fiind învățători cursiști, nu sunt pregătiți la înălțimea chemării lor.

Ne dăm prea bine seamă, că din aceste pricini atât de dese — s'au dovedit multe lipsuri în învățământ și elevii au picat la sfârșitul de an cu nemiluita. Rezultatul general este atât de umilitor, încât trebuie să ne ridicăm cu toată înverșunarea în contra creșterii și învățării puține ce-o primesc elevii liceelor.

Dorim îndreptarea și dela elevi — și dela o fericită întregire a corpului profesoral — care să știe educa potrivit cerințelor vremii și ale științei generația viitorului.

Părinții, cari aduc jertfe grele pentru creșterea copiilor lor, au cel mai puternic temei de plângere față de nepăsarea ministerului de Instrucțiune, care își uită de acest colț românesc al țării, unde ar trebui să ființeze un puternic și bine organizat așezământ de școală pentru răspândirea învățării, atât de greu încercată în vremile din urmă.

Provocătorii anarhiei

Ceea ce se petrece dela o vreme încoace în comuna Solovăstru — și poate și în alte comune — nu se poate numi decât anarhie și desordine. Și această anarhie și desordine nu vine de jos, dela popor, ci de sus.

Iată, anume, despre ce este vorba: la alegerile pentru consiliile comunale în comuna Solovăstru a reușit lista partidului național. Consiliul comunal astfel ales (în care au intrat și câțiva averescani) s'a constituit după toate prevederile legale, alegând de primar pe Grigore Chiorean, econom priceput și de ispravă din Solovăstru. Lucrurile au mers destul de neted până la alegerile generale din anul acesta. Cu prilejul acestor alegeri unii au vârit, din nou, zizanie și vrajbă ticăloasă între săteni. Deoparte se află partea cea mai numeroasă a sătenilor, iar de altă parte câțiva partizani personali ai dlui prefect Bogdan, cari ar vrea să apuce treburile comunale în mâna lor. Spre a mulțumi poftetele de diriguitori ale acestor partizani, dl prefect și-a propus, încă de pe timpul alegerilor, să desti-

„Crema Fantasia“

este neîntrecută, după a cărei întrebuințare pielea devine fină, catifelată, dispar toate necurățiile feței. Se poate comanda și prin poștă dela

Farmacia NEAGOS
Tg.-Mureș Telefon 130
Farmacia MERA

Depozit pentru
REGHIN și Jur la

tue pe primarul Chiorean și să pună în locul dânsului pe Vasile Constantin, omul dlui Bogdan.

Felul cum dl prefect a înțeles să înlăture pe primarul Chiorean, ales de către săteni în mod legal, nu trebuie să ne scape luarea aminte. Lucrurile s'au petrecut prea mârșav, decât să nu le aducem la cunoștința tuturor oamenilor din acest jur. Iată cum s'au petrecut lucrurile, după istorisirea celor ce au fost de față la toate întâmplările: în ziua I de Rusale notarul din Gurghiu, însoțit de câțiva jandarmi, s'a dus în comuna Solovăstru și a provocat pe primarul ales să predeie postul de primar lui Vasile Constantin, omul dlui Bogdan. Primarul Chiorean, care era alesul poporului, n'a vroit nicidecum (și foarte bine a făcut).

Cum vine cineva să constrângă pe un primar ales în mod legal să-și predeie postul unui favorit al unui politician? Pentru ce nu s'a procedat față de primarul Chiorean amăsurat legii dacă a avut ceva vină? De ce s'au întrebuit mijloace de silnicie față de un om, care n'a contravenit dispozițiilor legii, ci stă în postul său pe baza legii, care trebuie respectată de toată lumea? Numai pentru capriciile cuiva?

Al doilea act.

A doua zi de Rusale, cam aceeași întâmplare. Primarul Chiorean tot nu predă postul. Seara merge în comună feciorul dlui prefect, și, după o scurtă operă de agitație, în numele tatălui dsale (în numele dlui prefect) provoacă pe primar să predeie postul de primar lui Vasile Constantin. (Cazul mi s'a povestit de oameni din comună). Primarul tot nu cedează, (il felicit pe dl primar pentru această finută curajoasă față de aceste apucături turcești). In cele din urmă primarul e silit, totuși, să predeie postul de primar, căci nu mai putuse răzbi cu măsurile de silnicie întrebuintate împotriva dânsului. Azi mi s'au plâns mai mulți săteni, că dl prefect vrea să destitue întregul consiliu comunal. Adică opera încă nu-i terminată.

Pentru Dumnezeu, dar unde am ajuns? Am ajuns ca un băietan, numai fiindcă e fiul dlui prefect, să-și bată forfăla joc de o comună întreagă? Am ajuns ca legile să fie la bunul plac al celor favorizați de soartă în posturile de conducere? Ce revoltător! Ba nu numai revoltător, ci și scârbos și nelegiuit lucru! Care om fără pălimă și cât de cât imparțial nu simte o mâhnire în suflet când vede aceste lucruri?

În chipul acesta se demoralizează poporul în modul cel mai cumplit. Sclătină în sufletul lui orice încredere în lege. Se dă frâu liber bunului plac și patimilor celor mai rele. Căci, de unde știe dl prefect, că cei mulți, cari au ales consiliul și pe primar, trătăți așa de vitreg din partea oficialității, nu vor reacționa și ei împotriva oamenilor puși în fruntea comunei împotriva voinței poporului? În felul acesta se compromite cu desăvârșire autoritatea statului, care până acum se bucura de un nimb deosebit în ochii țărănilor noștri.

Trageți-Vă bine pe seamă, domnilor, și nu provocați anarhia. Nu învrăjbiți și nemulțumiți poporul pentru meschine interese politice și urâte ambiții personale. Altfel nu va fi bine.

Dr. Enea Popa.

Cețiți „Sămăătorul“!

Știri mărunte.

M. S. Regina a sosit săptămâna trecută la băile Sovata.

Exportul cerealelor (bucatelor). După socoteala ministerului de agricultură, din grâu anulul acestuia ne-ar întrece 154 mii de vagoane, ca să se exporțeze (trimită) în țări străine. Mulți bani buni vor intra deci în țară. Inșă ce e pacostea? La zi trebuie cam 1500 vagoane, pe când căile ferate române nu pot da, decât numai cam 500 vagoane. Ce va fi deci? Ne încăm în grăsimă noastră. Aci să vedem deci mîntea lăudăroasălor noastre guverne, nu în ticăloșiile alegătorilor!

O frumoasă faptă de milostenie a Hodăcenilor. În comunele Lona, Fiorești și Vlahia din județul Clujului revărsările de ape au pricinuit foarte mari pagube. Zeci și sute de familii au rămas muritoare de foame pe drumuri. În ajutorul acestor familii așa de greu încercate au venit și Hodăcenii, colectând suma de 1400 lei pe seama familiilor nenorocite din comunele de mai sus. Suma colectată s'a trimis, prin dl Dumitru Frandea, la locul de destinație. Astfel de fapte sunt vrednice de toată lauda.

Marți în 10 August, seara la ora 9, are loc tradiționala petrecere de vară în Reghin.

Doamnelor și Dșoarelor sunt rugate să se prezinte în costume naționale.

Politice. Odată cu închiderea parlamentului și viața politică s'a mai liniștit. Mulți dintre miniștri au plecat la băi. Dl general Averescu va pleca în curând în Italia, unde va încerca să facă o apropiere între Italia și România, și, prin Italia, între România și Rusia. Se crede că în felul acesta vom ajunge ca Rusia să ne recunoască drepturile asupra Basarabiei.

În sânul guvernului se dă acum o luptă destul de strânică între dl ministru Lepădat, omul dlui Vintilă Brătianu, și dl ministru Garoflid și secretarul general Manoiilescu, cari ar dori ca guvernul să se scuture de jugul liberal și astfel să urmeze altă politică financiară. Greu lucru!

Dl Lupaș, Goldiș și Lepădat li s'a cerut să se înscrie în partidul averescan. Cei doi din urmă nu vreau, nicidecum, să se înscrie. Dl ministru Lupaș s'a înscris. E foarte probabil, că din această pricină dd. Goldiș și Lepădat vor demisiona din guvern la toamnă.

Partidele din opoziție, se pare că se pregătesc de luptă pentru toamnă. Toamna aceasta probabil va aduce mari și neașteptate schimbări în viața politică. Orice s'ar întâmpla noi trebuie să urmărim calea ce va alege-o partidul național.

Rugăm cu toată stăruința pe dnii abonați să ne trimită costul abonamentului.

Pentru Dnii avocați. Rugăm pe dnii avocați cari au de dat spre publicare publicații de licitație, să le trimită la foale totdeauna cel mai târziu până Luni seara.

Administrația.

No. Fal. II: 1926/1201.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică în senzul legii articolul LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cum că lucrurile următoare: diferite marfe de textil care în urma decizului No. fal. II: 1201/5 din anul 1926 al Tribunalului din Tg. Mureș s'au executat în favorul executorului masei falimentar Jakabovics S. și Berger Vilhelm reprezentat prin avocat Dr. Bertin Francisc din Reghin curator masei faliment împotriva falșilor Jakabovics-Salamoni și Berger Vilhelm locuitori din comuna Reghin cari s'au prețuit în — lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, în baza decizului No. fal. II: 1201/5 1926 al Tribunalului din Tg. Mureș se fixează termenul pe 11 Aug. anul 1926 la orele 2 jum. p. m. în comuna Reghin în cancelaria avocatului Dr. Bertin Francisc din Strada Șaguna No. 1 și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea aceia, că lucrurile sus amintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LX din 1881 § 102.

Dat în Reghin la 28 Iulie 1926.

Eduard Sokol,
delegat permanent.

No. G. 8700 exec. 1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică în senzul legii art. LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cum că lucrurile următoare: — care în urma decizului No. 8002 din anul 1925 al Judecătoriei de ocol din Reghin s'au executat în 3 Iulie 1926 în favorul executorului Câmpian Ioan reprezentat prin avocatul Dr. Alex. Ceuşianu împotriva executat. locuitor din comuna Jăbenița pentru încassarea capitalului de 5000 Lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în — Lei, se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, în baza decizului No. G. 8700—926 al judecătoriei de ocol din Reghin se fixează termenul pe 17 Aug. anul 1926 la orele 8 a. m. în comuna Jăbenița și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea aceia, că lucrurile sus amintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LX din 1881 § 102.

Dat în Reghin, la 17 Iulie 1926.

Ghelan, portărel.

No. G. 330 ex. 1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică în senzul legii art. LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cum că lucrurile următoare: casă de lemne care în urma decizului No. 10883 din anul 1925 al Judecătoriei de ocol Reghin s'au executat în 30 Dec. 925 în favorul executorului Farkas Floare I Fodor repr. prin avocat, Dr. Al. Ceuşianu împotriva executatului locuitor din comuna Hodac pentru încassarea capitalului de 2000 lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 12000 lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, în baza decizului No. G. 330—1926 al judecătoriei de ocol din Hodac se fixează termenul pe 23 Aug. anul 1926 la orele 11 a. m. în com. Hodac și toți care au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea aceia, că lucrurile sus amintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LX din 1881 § 102.

Dat în Reghin, la 17 Iulie 1926.

Ghelan, portărel.

La 1 Octombrie 1926 va eși de sub tipar

Calendarul Muresului pe anul 1927

care va fi redactat pe înțelesul poporului, cuprinzând o mulțime de sfaturi gospodărești și cetățenești, bucați alese de cetire, târgurile, mersul vremii, etc.

Prețul 20 Lei.

Toți cari doresc să aibă acest calendar, cât și negustorii dela sate, sunt rugați să ne anunțe numărul exemplarelor ce vor să li se trimită cu ramburs. Revanzătorilor li se dă rabat, iar exemplarele nevândute se primesc înapoi până la 1 Febr. 1927.

Redacția „Calendarul Muresului“
Tipografia Librăriei Nouă.

Cereti

VINUL de CHINA FERUGINOS

Cel mai bun leac pentru cei slăbiți și fără poftă de mâncare. Prep. farm. NEAGOȘ Tg. Mureș

Se poate comanda direct. Depozitul la **Farmacia V. MERA**

SIRPINOLUL SIRPINOLUL SIRPINOLUL

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, așa ca tusa, tusa convulsivă (măgărească), astimă și pentru tuberculoză. — Se află la:

Farmacia V. MERA REGHINULSĂSESC

Cele mai bune, solide și eficiente cizme și ghete se află la

Grigore Moldovan

cizmar

REGHIN, Str. Eminescu No. 1

Cumpărați și vă convingeți.

Ori-ce mâncărime de piele, râte, etc. dispare în 3 zile întrebuintând preparatul cel mai sigur alifia

„SCABIOSAN“

al farm. NEAGOȘ T. Mureș

Se poate comanda direct, sau din dep. Reghin dela **Farmacia V. Mera**

Foaia românească

„Sămăătorul“

citiți-o și abonați-o.